קיצור שלחן ערוך — הלכות חלה

עִסָּה מֵחֲמֵשֶׁת מִינֵי דָּגָן חַיֶּבֶת בְּחַלָּה. קֹדֶם שֶׁמַּפְרִישִׁין הַחַלָּה מְבָרְכִין, בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַפְרִישׁ חַלָּה. וְנוֹטְלִין כַּזַּיִת מִן הָעִסָּה וְשׂוֹרְפִין אוֹתָהּ בָּאֵשׁ. וְהַמִּנְהָג לְשָׂרְפָהּ בַּתַּנּוּר שֶׁיֹּאפוּ שָׁם אֶת הַלֶּחֶם (שכ"ב שכ"ד שכ"ח).

כַּמָּה שִׁעוּר הָעִסָּה שֶׁיִּתְחַיֵּב בְּחַלָּה. כָּל שֶׁנַּעֲשָׂה מֵחֲמֵשֶׁת רְבָעִים קֶמַח, וְהֵם כְּמוֹ מ"ג בֵּיצִים וְחֹמֶשׁ בֵּיצָה (וְעַיֵּן בַּכְּלָלִים אֵיךְ מוֹדְדִין) (שכ"ד).

הַמַּצּוֹת שֶׁאוֹפִין לַפֶּסַח, אַף עַל פִּי שֶׁבְּכָל עִסָּה בִּפְנֵי עַצְמָהּ לֹא הָיָה שִׁעוּר חַלָּה, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁמַּנִּיחִין אוֹתָן לְתוֹךְ כְּלִי אֶחָד, הַכְּלִי מְצָרְפָן וְחַיָּבִין בַּחַלָּה. וּצְרִיכִין לְהַשְׁגִּיחַ שֶׁיִּהְיוּ כָּל הַמַּצּוֹת מֻנָּחוֹת בְּתוֹךְ הַכְּלִי. וְאַף עַל פִּי שֶׁקִּצָּת מִן הַמַּצָּה בְּתוֹךְ הַכְּלִי, וּקְצָתָהּ בּוֹלֶטֶת חוּץ לַכְּלִי, גַּם כֵּן מִצְטָרְפוֹת. אֲבָל אִם מַצּוֹת שְׁלֵמוֹת מֻנָּחוֹת רַק לְמַעְלָה וְלֹא בְּתוֹךְ הַכְּלִי, אֵינָן מִצְטָרְפוֹת. וַאֲפִלּוּ כְּסָה אוֹתָן בְּמַפָּה, לֹא מַהֲנִי. אֲבָל אִם מַנִּיחַ הַמַּצּוֹת בְּסָדִין, וּמְכַסֶּה אוֹתָן גַּם כֵּן עִם הַסָּדִין, נֶחְשָׁב הַסָּדִין כְּמוֹ כְּלִי וּמְצָרְפָן, וְאַף שֶׁבְּאֶמְצַע מְגֻלִּין. רַק יִזָּהֵר שֶׁלֹּא תֵּצֵא מַצָּה שְׁלֵמָה חוּץ לַכִּסּוּי (שכה ובד"ה ופרמ"ג באורח חיים תנ"ז)

שְׁאוֹר שֶׁנּוֹטְלִין מִן הָעִסָּה, כְּדֵי לְחַמֵּץ בּוֹ עִסָּה אַחֶרֶת, צְרִיכִין לִקַּח קֹדֶם שֶׁמַּפְרִישִׁין הַחַלָּה. אֲבָל שְׁאוֹר שֶׁנּוֹטְלִין לְחַמֵּץ בּוֹ מַשְׁקֶה שֶׁקּוֹרִין חֲמִיצָה, צְרִיכִין לִקַּח לְאַחַר שֶׁהִפְרִישׁוּ חַלָּה.

לְאַחַר פֶּסַח שֶׁלּוֹקְחִין שְׁאוֹר מֵאֵינוֹ יְהוּדִי לְחַמֵּץ בּוֹ הָעִסָּה, צְרִיכִין לְזָהֵר לְהַפְרִישׁ חַלָּה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִמַּה שֶּׁהָיָה הַשְּׁאוֹר (שכ"ד).

הָעוֹשֶׂה עִסָּה כְּדֵי לְבַשְּׁלָהּ אוֹ לְטַגְּנָהּ מַפְרִישִׁין מִמֶּנָּהּ חַלָּה בְּלֹא בְּרָכָה. וְאִם עוֹשִׂין לֶאֱפוֹת קְצָת מִמֶּנָּהּ, אֲפִלּוּ דָּבָר מוּעָט, מַפְרִישִׁין מִמֶּנָּהּ חַלָּה בִּבְרָכָה.

אִם הָעִסָּה נִלּוֹשָׁה בְּבֵיצִים אוֹ בִּשְׂאָר מֵי פֵּרוֹת, יֵשׁ בָּהּ כַּמָּה סְפֵקוֹת. וְלָכֵן צָרִיךְ לְעָרֵב בָּעִסָּה קְצָת מַיִם אוֹ חָלָב אוֹ דְּבַשׁ דְּבוֹרִים אוֹ יַיִן אוֹ שֶׁמֶן זַיִת, דְּאָז מַפְרִישִׁין מִמֶּנָּהּ חַלָּה בִּבְרָכָה (שכ"ט).

מִצְוַת הַפְרָשַׁת חַלָּה שַׁיֶּכֶת לְהָאִשָּׁה בַּעֲלַת הַבַּיִת. אַךְ אִם הָאִשָּׁה אֵינָהּ בְּבֵיתָהּ, וְיֵשׁ לָחוּשׁ כִּי עַד שֶׁתָּבֹא תִּתְקַלְקֵל הָעִסָּה, אָז יְכוֹלָה גַּם הַמְשָׁרֶתֶת אוֹ אָדָם אַחֵר לְהַפְרִישׁ (שכ"ח)

שָׁכַח לְהַפְרִישׁ חַלָּה בְּעֶרֶב שַׁבָּת, בְּחוּצָה לָאָרֶץ אוֹכְלִין בְּשַׁבָּת וּמַנִּיחִין חֲתִיכָה אַחַת וּמַפְרִישִׁין מִמֶּנָּהּ חַלָּה בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת. וְצָרִיךְ שֶׁתְּהֵא חֲתִיכָה כְּדֵי לְהַפְרִישׁ מִמֶּנָּהּ חַלָּה, וְיִשָּׁאֵר מִמֶּנָּהּ עוֹד חֲלִין, דִּבְעֵינָן שֶׁיִּהְיוּ שְׁיָרֶיהָ נִכָּרִין. וְעֶרֶב פֶּסַח שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת, וְשָׁכְחוּ לְהַפְרִישׁ חַלָּה מִן הַחַלּוֹת שֶׁאָפוּ לִכְבוֹד שַׁבָּת, יֵשׁ בָּזֶה מְבוּכָה גְּדוֹלָה, עַל כֵּן צָרִיךְ כָּל אִישׁ לְהִזָּהֵר בְּעֶרֶב שַׁבָּת וּלְהַזְכִּיר עַל הַפְרָשַׁת חַלָּה (וְעַיֵּן לְקַמָּן סוֹף סִימָן קט"ו).